

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS MATOS • MAAMAR 1

וידבר משה אל ראשי המטות וגו' איש כי...

E Moshe falou aos chefes das tribos

DEDICADO EM HONRA DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

O pai do Rebe, Reb Levi Itzchak

LikuteiTorah.com

A PARASHÁ CHASSÍDICA

likuteitorah.com/pt/likutei-torah/matos/1/

1 וידבר משה אל ראשי המטות וגוי איש כי ידור נדר וגוי. ואמרו בגמ' [בגמרא] עד שידור בדבר הנדור כגון שיאמר הרי עלי בשר זה כעולה ושלמים או שיאמר קונם בשר זה עלי שהקונם הוא לשון קרבן.

“E Moshe falou aos chefes das tribos”, etc.; “Quando um homem fizer um voto”, etc. E a Guemará [nossos Sábios] disse: “até que faça um voto por meio de algo que foi objeto de voto” — por exemplo, que diga: “Esta carne é [proibida] para mim como um holocausto e ofertas de paz”, ou que diga: “Konam: esta carne [é proibida] para mim”, pois konam é uma expressão para korban (oferenda).

2 ועל יסוד זה מוסד כל מסכת נדרים בפ"י דבר הנדור. ולהבין ענין זה למה צריך להתפס בדבר הנדור דוקא.

E sobre este fundamento se baseia todo o Tratado de Nedarim, na explicação de “uma coisa que foi objeto de voto”. E [é preciso] compreender este assunto: por que é necessário vincular [o voto] especificamente a uma coisa que foi objeto de voto?

וגם להבין למה נאמרה פרשה זו אל ראשי המטות דוקא. הנה תנן באבות נדרים סייג לפרישות

E também [é preciso] compreender por que esta seção foi dirigida especificamente aos chefes das tribos. Ora, aprendemos em [Pirkei] Avot: “Os votos são uma cerca para a abstinência”.

והנה אמרו פרישות מביאה לידי קדושה וקדושה מביאה לידי ענוה וענוה מביאה לידי יראת חטא.

Ora, eles disseram: “A abstinência conduz à santidade, a santidade conduz à humildade, e a humildade conduz ao temor do pecado”.

3 וצריך להבין למה יראת חטא באה אחר ענוה וקדושה כו' והלא כתיב ראשית חכמה יראת ה' [הגם שנתבאר במ"א ע"פ וידבר דעשרת הדברות בענין אם אין חכמה אין יראה אם אין יראה אין חכמה].

E precisamos entender por que o temor ao pecado vem depois da humildade e da santidade etc. Não está escrito: “O princípio da sabedoria é o temor de Havayá”? [Embora isso tenha sido explicado em outro lugar, a propósito do versículo “E Ele falou”, dos Dez Mandamentos, em relação ao ensinamento: “Se não há sabedoria, não há temor; se não há temor, não há sabedoria”,

דיש ב' בחי' יראה. אך אין די בזה לתרץ הא דיראת חטא בא דוקא אחר ענוה וקדושה כו'.]

que há dois níveis de temor — mas isso não basta para resolver por que o temor ao pecado vem especificamente depois da humildade e da santidade etc.]

אך הענין דעיקר הקדושה הוא כמאמר אשר קדשנו במצותיו שהמצות הן העיקר והתכלית כמ"ש סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם וע"י המצות הוא אשר קדשנו.

Mas a explicação é que a essência da santidade está expressa na fórmula: "Que nos santificou com Seus mandamentos"; pois as mitzvos são a essência e o propósito, como está escrito: "O fim da questão, depois de tudo ter sido ouvido: teme a Elokim e guarda Seus mandamentos, pois isso é todo o homem." E é por meio das mitzvos que Ele "nos santificou".

4 וביאור ענין זה כי הנה קדוש פי' מובדל וכוי ומהו קדושת המצות זה נרמז בנוסח הברכה בא"י [כרוך אתה

הי' אמ"ה [אלקינו מלך העולם] פי'

E a explicação deste assunto é a seguinte: "santo" (kadosh) significa "separado", etc. E o que é a santidade das mitzvot está aludido nas palavras da bênção: "Bendito és Tu, Havayá, nosso D'us, Rei do universo." O significado é:

כי מלך העולם הוא ע"ד מלכותך מלכות כל עולמים שחיות כל העולמות עליונים ותחתונים והתהוותם מאין ליש הוא ע"י מחשבה הקדומה שעלה ברצונו ית' אנא אמלוך כוי. משא"כ קודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד.

"Rei do universo" tem o sentido de "Teu reinado é o reinado de todos os mundos": a força vital de todos os mundos, superiores e inferiores, e seu vir a ser a partir do nada, como algo existente, dão-se por meio do pensamento primordial que surgiu em Sua vontade, bendito seja Ele: "Reinarei", etc. Porém, antes de o mundo ser criado, havia somente Ele e Seu Nome.

5 והנה כתיב אני הי' לא שניתי שגם אחר שנברא העולם אין לפניו שום שינוי ח"ו [חס ושלום] אלא אתה הוא קודם שנברא העולם ואתה הוא לאחר כוי.

Ora, está escrito: "Eu, Havayá, não mudei"; isto é, mesmo depois de o mundo ter sido criado, não há diante Dele mudança alguma, D'us nos livre; antes, "Tu és Ele antes de o mundo ter sido criado, e Tu és Ele depois", etc.

וכמ"ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים (בישעיה ס"י מ"ד ו'), פ"י אני ראשון קודם שנברא העולם ואני אחרון לאחר שיכלו ימות המשיח וחיי העוה"ב [העולם הבא] שאז יהיה הוא ושמו בלבד כמו שהיה קודם שנברא העולם.

E, como está escrito: "Eu sou o primeiro e Eu sou o último, e além de Mim não há Elokim" (em Isaiah, chapter 44:6). Isto é: "Eu sou o primeiro" — antes de o mundo ter sido criado; "e Eu sou o último" — depois de terem chegado ao fim os dias de Mashiach e a vida do Mundo Vindouro, pois então haverá somente Ele e Seu Nome, como havia antes de o mundo ter sido criado.

וגם מבלעדי פ"י באמצעות בין מה שהיה ובין מה שיהיה דהיינו מה שהוא בבחי' הוה בעת וזמן בריאת העולם וחיותו וקיומו מששת ימי בראשית שית אלפי שני כו'.

E também "além de Mim" significa "no meio", entre o que foi e o que será — isto é, aquilo que se encontra no estado presente, durante o tempo e o período da criação do mundo, de sua força vital e de sua existência, desde os seis dias da Criação, "seis mil anos", etc.,

6 וימות המשיח ותחיה"מ [ותחיית המתים] הכל לפניו ית' כאלו הוא ושמו בלבד ואין אלקים והסתר כו' וכמאמר ומבלעדיך אין לנו מלך אלא אתה שאין זה אלא בבחי' מלך שמלך הוא העולם

e os dias de Mashiach e a Ressurreição dos Mortos: tudo está diante Dele, bendito seja, como se houvesse somente Ele e Seu Nome, e não houvesse Elokim nem ocultação etc. E, como diz a prece: "E além de Ti não temos rei senão Tu"; pois isso existe apenas no aspecto de "Rei", porque "Rei" é o mundo,

ואין העולם דבר נפרד חוץ ממנו ח"ו [חס ושלום] ומלכותך מלכות כל עולמים שמתפשט למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית ולארבע סטרין מלך מלך וימלוך ואינו

e o mundo não é uma realidade separada [e] exterior a Ele, D'us não o permita. E "Teu reinado é o reinado de todos os mundos", que se estende para cima sem fim, para baixo sem limite e nas quatro direções — "Ele é Rei, foi Rei e será Rei" —, e não é nada

אלא זיו והארה ממדת מלכותו ית' המתפשט ומתלבש בעולמות עליונים ותחתונים להוות אותם מאין ליש ולהחיותם ולקיימם.

senão um esplendor e uma iluminação do atributo de Sua Malchut (soberania), bendito seja, que se estende e se reveste nos mundos superiores e inferiores, para trazê-los à existência a partir do nada, dar-lhes vida e sustentá-los.

(ועיין מענין אני ראשון כו' ברבות וישלח פי פ"א) (ד"צ ע"ד) מהו אמת כו' וכ"ה בפ' דברים (דרפ"ו ב')

(E veja sobre o tema “Eu sou o primeiro” etc., em [Midrash] Rabbah, Vayishlach, seção 81) (fólio 90d): “O que é verdade (emet)?” etc. E o mesmo consta na Parshas Devarim (fólio 286b),

ובשה"ש [ובשיר השירים] ע"פ לסוסתי ברכבי (ד"י [די יסודות] ע"ג) ועמ"ש בפ"י ואמת ה' לעולם בד"ה ביום השמיני עצרת ובביאור ע"פ אלה מסעי.

e em Shir HaShirim [Rabbah], sobre o versículo “À minha égua entre os carros” (fólio 10c). E veja o que está escrito sobre o significado de “E a verdade de Havayá é para sempre” no discurso que começa “No oitavo dia, uma assembleia”, e na explicação sobre o versículo “Estas são as jornadas”.

עוד מענין אני ראשון כו' ברבות תולדות (פס"ג ס"ט ד'). פי בא ר"פ ט"ו ע"פ ראשון הוא לכם (דקכ"ט ע"ג [עמוד ג']).

Ainda sobre o tema “Eu sou o primeiro” etc.: em [Midrash] Rabbah, Toldos (seção 63, fólio 69d); Parshas Bo, início da seção 15, sobre o versículo “Será o primeiro para vocês” (fólio 129c);

קדושים (ס"פ כ"ד). זח"ב [זהר חלק ב'] תרומה (קנ"ח סע"א [סוף עמוד א]) ס"פ מצורע (דנ"ו א') ת"ז [תיקוני זהר] תקון ה' (דט"ז ע"א)

Kedoshim (fim da seção 24); Zohar II, Terumah (158, fim do lado a); fim da Parshas Metzora (fólio 56a); Tikkunei Zohar, Tikkun 5 (fólio 16a);

סוף תקון י"ט (דמ"א ע"ב) תקון ס"ט (דק"ח) ועמ"ש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בביאור ע"פ אני דפי ציצית וזהו ה' מלך גאות לבש שאינו

fim do Tikkun 19 (fólio 41b); Tikkun 69 (fólio 108). E veja o que foi escrito acima na explicação sobre “Eu” na seção de tzitzis. E isto é [o significado de] “Havayá reina; revestiu-Se de majestade”: que isso não é nada

אלא בבחי' לבוש ועמ"ש מזה בד"ה יונתי בחגוי, ונקי' זיו השכינה פי' מה ששוכן ומתלבש בעולמות עליונים ותחתונים להיות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] אין זה

mas no nível de uma vestimenta. E veja o que está escrito sobre isso no discurso que começa com “Minha pomba, nas fendas”. E é chamada “o esplendor da Shechiná (a Presença Divina)”: isto é, aquilo que habita e se reveste nos mundos superiores e inferiores, para ser a luz que preenche todos os mundos (memalê kol almin) — isso não é nada

אלא ע"י זיו והארה בלבד וזיו זה והארה זו נמשכה ממדת מלכותו ית' ממחשבת אנא אמלוך,

senão por meio de mero esplendor e iluminação. E esse esplendor e essa iluminação são atraídos do atributo de Sua Malchut, bendito seja Ele — do pensamento “Reinarei”.

אבל בו בעצמו ובכבודו ית' לית מחשבה תפיסא ביה כלל סתימא דכל סתימין ועליו נאמר ישת חשך סתרו שאין העולמות עליונים ותחתונים יכולים לקבל זיו והארה ממנו ית' מעצמותו ומהותו ממש כביכול

Mas, quanto a Seu próprio Ser e Sua glória, bendito seja Ele, “nenhum pensamento pode apreender-Lo de modo algum”; [Ele é] “o mais oculto de todos os ocultos”, e a respeito Dele está dito: “Ele fez das trevas Seu esconderijo”; pois os mundos superiores e inferiores não podem receber Dele, bendito seja Ele, esplendor e iluminação provenientes de Sua própria essência e ser, por assim dizer,

כי הוא קדוש ומובדל כו' ולא נערוך אליו קדושתו ואין ערוך לך כו' [ועמ"ש מזה בפ' וארא ע"פ

pois Ele é santo e separado, etc., e “não podemos comparar Sua santidade à d'Ele”, e “não há comparação contigo”, etc. [E veja o que está escrito sobre isso na Parshat Va'eirá, sobre o versículo

לכן אמור לבני ישראל וגוי' ובפ' בשלח ע"פ אז ישיר משה מענין פי' ולא נערוך אליו קדושתו]:

“Portanto, dize aos filhos de Israel”, etc., e na Parshat Beshalach, sobre o versículo “Então Moshe cantou”, a respeito do significado de “não podemos comparar Sua santidade à d'Ele”.]

7 ב אך עכ"ז [עם כל זה] אל ה' ויאר לנו הארה רבה ועצומה מקדושה עליונה הזאת הנפלאה והנעלמה ע"י המצות שנתן לנו כי

2. Mas, apesar disso, “Havayá é D'us, e Ele nos iluminou”: uma iluminação grande e poderosa desta santidade suprema, maravilhosa e oculta, por meio das mitsvot que Ele nos deu. Pois

הנה בתורה ומצות נאמר לכו לחמו בלחמי והנה לחמו פי' לפי שהתורה היא לחם ומזון לנפש

sobre a Torá e as mitsvot, está dito: “Vinde, comei do Meu pão.” Ora, “comei” é explicado pelo fato de que a Torá é pão e alimento para a alma,

כמו הלחם הגשמי שהוא מזון לגוף כו'. אבל מ"מ לחמי צריך ביאור וכי לאכילה ושתיה כו'.

assim como o pão físico é alimento para o corpo, etc. Mas, ainda assim, “Meu pão” precisa de explicação: seria, então, [uma questão] de comer e beber, etc.?

8 וביאור הדבר הוא ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] רעייתי פרנסתי ישראל מפרנסין כו', ועמ"ש מזה בד"ה יונתי הנ"ל.

E a explicação do assunto segue a linha do dito de nossos Sábios, de abençoada memória: “Minha amada” (rayasi) [significa] “Minha provedora” (parnasasi); “Israel provê”, etc. Veja também o que está escrito a respeito disso no discurso que começa com “Minha pomba”, mencionado acima.

והענין כי הנה המאכל שהוא דצ"ח [דומם צומח חי] מחיה את האדם שהוא מדבר שהוא במדרגה יותר גבוה מהמאכל ואיך מחיה אותו המאכל,

E o assunto é o seguinte: o alimento, que pertence aos reinos inanimado, vegetal e animal, dá vida ao homem, que é um ser falante e está num nível superior ao do alimento. Como, então, o alimento lhe dá vida?

אך ע"ז נאמר כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם שמוצא פי ה' הוא החיות של המאכל והם העשרה מאמרות שבהם נברא העולם שבמאמר

Mas a respeito disso foi dito: “Pois o homem vive de tudo o que sai da boca de Havayá”: “o que sai da boca de Havayá” é a força vital do alimento, e são as Dez Falas pelas quais o mundo foi criado — pois pela fala

תדשא הארץ נברא הצומח ובמאמר תוצא הארץ נפש חיה נבראו הבע"ח [הבעלי חיים] וכח וחיות המאמר ההוא תמיד מלובש בו להחיותו ולקיימו והוא הוא המחיה את האדם. אך הרי גם האדם נברא במאמר נעשה אדם.

“Que a terra faça brotar” foi criada a vegetação, e pela fala “Que a terra produza seres vivos” foram criados os animais; e o poder e a força vital daquela fala estão sempre revestidos nela, para lhe dar vida e sustentá-la, e é isso que dá vida ao homem. Mas o homem também foi criado por uma fala: “Façamos o homem”.

9 ויש בו ג"כ מוצא פי ה' ולמה צריך להמאכל שיחיה אותו. אבל הענין כי הנה כתיב אחר וקדם צרתני אחר למעשה בראשית וכי' שהאדם באמת הוא אחרון במעשה בראשית בזמן

E ele também tem em si “o que sai da boca de Havayá”; por que, então, precisa de alimento para lhe dar vida? A questão, porém, é a seguinte: está escrito: “Por trás e pela frente Tu me formaste” — “por trás” [por último] na obra da Criação etc. Pois o homem é, de fato, o último na obra da Criação quanto ao tempo,

וגם במעלה מצד גופו ונפשו הבהמית כמאמר יתוש קדמך שכל הדברים דצ"ח [דומם צומח חי] אע"פ [אף על פי] שירדו מטה מטה מאד בעשייה גשמיות להיות יש ודבר גשמי מ"מ אינם דבר נפרד לגמרי

e também quanto à posição, no que diz respeito a seu corpo e à sua alma animal, como diz o dito: "Um mosquito veio antes de ti". Pois todos os elementos inanimados, vegetais e animais, embora tenham descido muito, muito baixo ao mundo físico de Assiá (Ação), tornando-se uma existência separada (yesh) e uma coisa física, ainda assim não são algo completamente separado,

כמו האדם שיכול להיות נפרד לגמרי ח"ו [חס ושלום] ועובר על רצונו ית' למרות עיני כבודו ועיין בס' ש"ב [של בינונים] פכ"ד, רק מצד עילוי נשמתו ונפשו האלקית לבדה הוא קדם במעלה יתירה על כל הנבראים

como o homem, que pode tornar-se completamente separado, que D'us não permita, e transgredir Sua vontade, bendito seja Ele, "desafiando Seus olhos gloriosos" — veja Sefer Shel Beinonim [o Tanya], capítulo 24. Somente em virtude da eminência de sua neshamá e unicamente de sua alma divina é que ele está "à frente", com uma superioridade incomparável sobre todas as criaturas.

וגם מצד גופו ונפשו החיונית יש לו מעלה יתירה על הדצ"ח [הדומם צומח חי] ברוח חיים שבו שהיא נפש המדברת והמשכלת והמאמרות סדרן ממטה למעלה מתחלה תדשא הארץ

E também no que diz respeito a seu corpo e à sua alma vital, ele tem uma superioridade incomparável sobre os elementos inanimados, vegetais e animais, por meio do espírito de vida que há nele, que é a alma falante e intelectiva. E a ordem das expressões segue de baixo para cima: primeiro, "Que a terra faça brotar",

שהוא להיות הצומח ואח"כ ישרצו המים דגים שאינן בכלל בשר ואח"כ תוצא הארץ נפש חיה ובהמה ואח"כ נעשה אדם.

isto é, que a vegetação venha a existir; depois, "Que as águas fervilhem" — os peixes, que não estão incluídos na [categoria da] carne; depois, "Que a terra produza seres vivos" e o gado; e, por fim, "Façamos o homem".

10 והנה כל זה הוא בבחי' ירידת המדרגות והתהוות השתלשלותם מאין ליש, אבל במקורם ושרשם למעלה מעלה מסדר ההשתלשלות

Ora, tudo isso se refere à descida dos níveis e ao surgimento de sua cadeia descendente (hish-talshelut), do nada para algo. Porém, em sua fonte e raiz, muito acima da ordem da cadeia descendente dos mundos,

הנה הוא להיפך שבחיי נפש אלקית שבאדם הוא בחינת אחר לגבי מקור וחיות הגוף ונפש הבהמית שנלקחו ממדרגות עליונות וגבוהות מאד

ocorre o inverso: o nível da alma divina no homem está “por detrás” em relação à fonte e à força vital do corpo e da alma animal, que foram extraídos de níveis muito elevados e sublimes,

אלא שנפלו בשבירת הכלים כנודע ושם הוא חיות הדצ"ח [הדומם צומח חי] גבוה ונעלה במעלה יתירה
אלא שנפלו למטה יותר בחיות מצומצם מאד

mas eles caíram na quebra dos recipientes, como é sabido. E ali se encontra a força vital do inanimado, do vegetal e do animal, elevada e sublime em grau extraordinário; contudo, eles caíram mais abaixo, numa força vital muito contraída,

כמו דומם וצומח כו' וכמשל מנפילת החומה שעליון שבה נופל למטה יותר בריחוק מקום יותר כנודע.
como o inanimado e o vegetal etc. — conforme a analogia de um muro que desaba: sua parte mais alta cai mais abaixo, a uma distância maior, como é sabido.

11 ולפיכך המאכל שהוא מדצ"ח [מדומם צומח חי] מחיה את האדם ויש לו יתרון מעלה על האדם שהאדם צריך להמאכל למלאות די מחסורו אשר יחסר לו מבליעדי הלחם והמאכל משא"כ המאכל אין צריך להאדם.

Portanto, o alimento, que pertence aos domínios inanimado, vegetal e animal, dá vida ao homem e tem uma superioridade sobre ele: pois o homem necessita do alimento para suprir “o suficiente para sua necessidade, aquilo de que carece”, sem pão e alimento; ao passo que o alimento não necessita do homem.

וזהו כי על כל מוצא פי ה' כי מוצא יש לו ב' פירושים מוצא מה שכבר יצא מפי ה' התפשטות החיות מרוח פיו בעשרה מאמרות שנברא העולם ומוצא לשון מקור וחיי החיים

E este é [o sentido de] “Pois por tudo o que sai (motza) da boca de Havayá”: motza tem dois sentidos. Motza [significa] aquilo que já saiu da boca de Havayá — a extensão da força vital que emana do sopro de Sua boca nas Dez Enunciações pelas quais o mundo foi criado. E motza também é um termo que significa fonte, e a Vida de toda vida,

כמו מוצא מים שהוא המקור הנובע המעיין דהיינו המקור שממנו יצאו העשרה מאמרות שבמקורן ושרשן הדצ"ח [הדומם צומח חי] מאד נעלה ונמשכים ומשתלשלים ויורדים למטה עליהם ממדרגות עליונות ולפיכך יחיה האדם:

como em motza mayim (uma nascente de água), que é a fonte borbulhante, o manancial — isto é, a fonte da qual emanaram as Dez Enunciações, em cuja fonte e raiz os domínios inanimado, vegetal e animal são extremamente elevados; e eles são atraídos para baixo, descem elo por elo e vêm sobre eles, provenientes de níveis superiores. E por isso “o homem vive”.

12 ג והנה ככל הדברים האלה וככל המשל הזה בחיות הלחם הגשמי המחיה את הגוף אדם הגשמי.

3. Ora, de acordo com todas essas palavras e com toda essa analogia da força vital do pão físico, que dá vida ao corpo do homem físico,

כן עד"ז כתיב כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם אדם דלעילא דהיינו מ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם

assim também, está escrito: “Pois o homem vive de tudo o que sai da boca de Havayá” — o Homem acima; isto é, o que está escrito: “E sobre a semelhança do trono havia uma semelhança como a aparência de um homem.”

כי נקי אדם מלשון אדמה לעליון כי כמו שבאדם למטה יש רמ"ח אברים כו' שבהם ועל ידם מתחלק החיות שבתוכו העין רואה כו'

Pois é chamado adam (homem), da expressão “serei como (adameh) o Altíssimo”. Assim como no homem abaixo há 248 membros, etc., nos quais e por meio dos quais a força vital dentro dele se divide — o olho vê, etc. —,

כך למעלה התפשטות החיות הוא בריבוי התחלקות הנבראים מלאכים ונשמות בכמה מיני מדרגות ממדרגות שונות כמ"ש עיני ה' כו' אזני ה' כו'

assim também, acima, a extensão da força vital se dá pela multiplicidade das divisões dos seres criados — anjos e almas — em muitos tipos de níveis, de diferentes níveis, como está escrito: “Os olhos de Havayá”, etc.; “Os ouvidos de Havayá”, etc.,

שיש מלאכים ונשמות שנקראים כך והתפשטות החיות של כל אחד ואחד כפי מדריגתו ומזגו ותכונתו נקי בשם אדם שהוא בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

pois há anjos e almas que são assim chamados. E a extensão da força vital de cada um, de acordo com seu nível, seu temperamento e sua natureza, é chamada pelo nome adam; este é o nível da luz que preenche todos os mundos (memalê kol almin).

ולכן כתיב כמראה אדם ולא בחי' אדם עצמו ממש [ועמ"ש עוד מזה בפ' משפטים קכ"ב א' ועמ"ש בד"ה ויראו כו' ותחת רגליו כו' ע"ש].

E, por isso, está escrito “como a aparência de um homem”, e não o próprio nível do Homem em si. [E veja o que está escrito mais sobre isso em Parshas Mishpatim, 122a, e veja o que está escrito no discurso que começa com “E viram”, etc., “e debaixo de Seus pés”, etc.; veja ali.]

13 והנה חיות הנמשך לבחי' ומדריגה זו להיות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ולהחיות רוח שפלים הוא מבחי' מוצא פי ה' הוא מקור עליון וראשיתא דכולא בחי' סוכ"ע ונקי רצון העליון

Ora, a força vital que é atraída para este nível e grau — para ser a luz que preenche todos os mundos (memalê kol almin) e “reviver o espírito dos humildes” — provém do nível de “o que sai da boca de Havayá”, que é a fonte suprema e “o princípio de tudo”, o nível da luz que circunda todos os mundos (sovev kol almin), e é chamado de Vontade Suprema.

כי אית רצון ואית רצון העליון הוא פי' שעליון על כל העולמות שאינו יכול להתלבש תוך עלמין כלל

Pois “há vontade e há vontade”. E “Vontade Suprema” significa que ela é suprema em relação a todos os mundos, não podendo revestir-se nos mundos de modo algum,

שהוא סתימא דכל סתימין ולית מחשבה תפיסא ביה כלל ורצון התחתון הוא מה שמתלבש תוך עלמין כו', והנה רצון העליון הוא מקור התורה והמצות,

pois ela é “o mais oculto de todos os ocultos”, e “nenhum pensamento pode apreendê-Lo de modo algum”; ao passo que a vontade inferior é aquela que se reveste nos mundos, etc. Ora, a Vontade Suprema é a fonte da Torá e das mitsvot.

ולכן נקי לחמי ורעיתי פרנסתי שע"י אתערותא דלתתא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] להמשיך חיות ממקור וחיי החיים מבחי"י סוכ"ע לבחינת ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ואתעדל"ת [ואתערותא דלתתא] זו הוא ע"י מעשה המצות דוקא בעשייה גשמיות,

E por isso é chamada de “Meu pão” e “Minha amada — Minha provedora”: pois, por meio de um despertar de baixo [vem] um despertar do alto, para atrair força vital da Fonte e Vida de toda vida, do nível da luz que circunda todos os mundos ao nível da luz que preenche todos os mundos. E esse despertar de baixo ocorre especificamente por meio da prática das mitsvot, em ação física,

וגם ע"י דבור התורה דעקימת שפתים הוי מעשה משא"כ הרהור לאו כדיבור דמי והרהור לא עביד מידי מפני שכח המעשה והדבור נלקח

e também por meio da fala da Torá, pois “o movimento dos lábios é [considerado] uma ação”; ao passo que “o pensamento não é como a fala” e “o pensamento nada realiza”. Pois a força da ação e da fala é recebida

מכח האכילה שאוכל שע"י מתחזק כחו לדבר ולעשות וכח האכילה בשרשו ומקורו הוא יותר גבוה ונעלה מאשר תוכל נפשו שאת לפי מקור חוצבו כנ"ל.

da força da alimentação que a pessoa ingere, por meio da qual se fortalece sua capacidade de falar e agir. E a força da alimentação, em sua raiz e fonte, é mais elevada e sublime do que aquilo que a alma pode suportar de acordo com a fonte de onde foi talhada, como mencionado acima.

14 וכך יוכל להיות ע"י אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] ממעלה מעלה מבחי"י סוכ"ע וכן מעשה המצות עצמן כגון אתרוג ולולב כו'

E assim, por meio disso, pode haver um despertar do alto, do nível mais elevado, do nível da luz que circunda todos os mundos (sovev kol almin). O mesmo se aplica ao próprio ato das mitsvot, como o etrog e o lulav etc.:

שהאתרוג הוא מאכל בפ"ע [בפני עצמו] וכן הלולב הוא צומח עכ"פ [על כל פנים] ויש להם מעלה יתירה שבהם ועל ידם יומשך אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מבחינה עליונה וגבוהה מאד.

pois o etrog é, por si só, um alimento, e o lulav também é, pelo menos, uma planta; ambos possuem uma virtude especial, pois neles e por meio deles será atraído um despertar do alto, de um nível muito superior e elevado.

15 וכן צמר הציצית ומעות הצדקה וכי משא"כ הרהור ומחשבה הוא בחינת חשב מ"ה [שם מ"ה] שהוא בחי' אדם עצמו ואין כח לאתערותא זו להמשיך חיים עליונים כל כך.

E igualmente a lâ dos tsitsit e as moedas da caridade, etc. Em contrapartida, a reflexão e o pensamento (machshavá) estão no nível de "chashav Mah", que é o próprio nível de Adam, e esse despertar não tem força para atrair vida superna em tal medida.

וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי העוה"ב [העולם הבא] כי העוה"ב [העולם הבא] הוא שנהנים מזיו השכינה הוא זיו והארה מרובה ותוספת

E este é [o sentido de] "Uma hora de teshuvá (retorno) e boas ações neste mundo é melhor do que toda a vida do Mundo Vindouro". Pois o Mundo Vindouro é aquele em que "desfrutam do esplendor da Shechiná (Presença Divina)", que é um esplendor e uma iluminação abundantes, e um acréscimo

תענוג הנשמות בגילוי בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] הנק' בשם שכינה ששוכן ומתלבש בעולמות והנה הכח והחיות הנמשך לבחינת ממכ"ע [ממלא כל עלמין] מבחי' סוכ"ע הוא נעשה ע"י תשובה ומע"ט [ומעשים טובים] כנ"ל.

ao deleite das almas, em revelação, no nível da luz que preenche todos os mundos (memalê kol al-min), chamada pelo nome de Shechiná, pois ela habita e se reveste nos mundos. E a força e a força vital atraídas ao nível da luz que preenche todos os mundos, a partir do nível da luz que circunda todos os mundos (sovev kol almin), são produzidas por meio da teshuvá e das boas ações, como mencionado acima.

נמצא שהם העושים הזיו והתענוג שבג"ע [שבגן עדן]. ולכן גדלה מעלתם מכל חיי העוה"ב [העולם הבא] שהם הם הממשיכים חיי העוה"ב [העולם הבא] כנ"ל:

Conclui-se que são elas que produzem o esplendor e o deleite do Gan Eden. Portanto, sua superioridade é maior do que toda a vida do Mundo Vindouro, pois são elas mesmas que atraem a vida do Mundo Vindouro, como mencionado acima.

16 והנה לפי שהתורה והמצות הם בחי' רצון העליון לכך יש להם כח להמשיך לנפש האדם ג"כ בחי' רצון העליון

Ora, como a Torá e as mitsvot são o nível da Vontade Suprema, elas têm, portanto, o poder de atrair também para a alma do homem o nível da Vontade Suprema.

כי גם בנפש האדם למטה ג"כ אית רצון ואית רצון שיש שמעורר את רצון והאהבה הטבעית המסותרת שבנפשו לגלותה מההעלם אל הגילוי לדבקה בו ית' מחמת התבוננות בגדולתו ית' המחיה חיים

Pois também na alma do homem aqui embaixo “há vontade e há vontade”. Há o caso em que a pessoa desperta a vontade e o amor natural oculto em sua alma, para fazê-lo sair da ocultação e chegar à revelação, a fim de apegar-se a Ele, bendito seja, por meio da contemplação de Sua grandeza, bendito seja, Ele que dá vida aos vivos,

שהוא ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כאשר תוכל נפשו שאת כל חד וחד לפום שיעורא דיליה והוא בחינת וכל נפשך.

que é a luz que preenche todos os mundos (memalê kol almin), na medida que sua alma pode suportar, “cada um segundo a sua própria medida”; e este é o nível de “e com toda a tua alma”.

אך יש רצון שהוא למעלה הימנו ומבקשי ה' יבינו כל שלפעמים תתלהב ותתלהט הנפש באהבה רבה עזה ועצומה בבחי' וכל מאדך מאד יותר מכדי מדת הנפש בהשגתה באור פני ה'

Mas há uma vontade que está acima dela — e “os que buscam Havayá compreendem tudo” —, pois às vezes a alma se inflama e arde com um amor abundante (ahavá rabá), forte e poderoso, no nível de “e com toda a tua força (me'odecha)”: muito mais (me'od) do que a medida da alma em sua apreensão da luz da face de D'us,

אלא מחמת ביטול השגתה דלית מחשבה תפיסא ביה סתימא דכל סתימין והוא בחי' רעותא דליבא דלית מחשבה תפיסא ביה

mas por causa da anulação de sua apreensão, pois “nenhum pensamento pode apreendê-Lo”, “o mais oculto de todos os ocultos”. E este é o nível do desejo do coração (re'uta deliba), que nenhum pensamento pode apreender,

והוא בחי' אהבה רבה שלמעלה מעלה מהעולמות שאינה יכולה להתלבש תוך עלמין אלא כמו שכתוב מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ.

e este é o nível de ahavá rabá, que está muito, muito acima dos mundos e não pode revestir-se dentro deles; antes, como está escrito: “Quem tenho eu nos céus? E contigo, nada desejo na terra.”

משא"כ האהבה הבאה מחמת התבוננות והשגה בגדולתו יתברך נקי אהבת עולם כנודע ואהבה רבה זו שהיא בחינת רעותא דליבא היא באה מלמעלה על ידי התורה והמצוות

Ao passo que o amor que provém da contemplação e da apreensão de Sua grandeza, bendito seja, é chamado ahavat olam ("amor eterno"), como se sabe. E essa ahavá rabá, que é o nível do desejo do coração, vem do alto por meio da Torá e das mitsvot,

שהם הם רצון העליון רצונו וחכמתו ית' [וכמ"ש ג"כ לעיל מזה ע"פ מי מנה עפר יעקב וע"פ ועתה יגדל נא].

que são elas próprias a Vontade Suprema — Sua vontade e Sua sabedoria, bendito seja. [Como também foi escrito acima a respeito do versículo "Quem contou o pó de Yaakov" e do versículo "E agora, que cresça, rogo-Te".]

17 וזו היא בחינת הלחם והמזון שנעשה לנפש האדם ע"י התורה והמצוות שהמוצא פי ה' שהוא מקור התורה והמצוות עליו יחיה האדם ותחיה נפשו במקור וחיי החיים ית' דלית מחשבה תפיסא ביה כו',

E este é o nível do pão e do alimento que são feitos para a alma do homem por meio da Torá e das mitsvot: "aquilo que sai da boca de Havayá", que é a fonte da Torá e das mitsvot, é aquilo pelo qual "o homem vive", e sua alma viverá na Fonte e Vida de toda vida, bendito seja Ele, a Quem "nenhum pensamento pode apreender", etc.

ואין רעותא דליבא זו באה דוקא מחמת ההתבוננות איך שהתורה נותנת חיים ואיך נמשך החיות רק

E esse desejo do coração não surge especificamente da contemplação de como a Torá dá vida e de como a força vital é atraída para baixo; ao contrário,

כמו המאכל שמחיה את האדם בגשמיות אף אם אינו מבין האיך המאכל מתעכל ונהפך לדם ואיך תשוב להיות בשר כבשרו ואיך הוא כח הדוחה הפסולת כו'

assim como o alimento dá vida ao homem fisicamente, mesmo que ele não compreenda como o alimento é digerido e transformado em sangue, como se torna carne como a sua carne, nem como funciona a força que expulsa os resíduos [do corpo], etc.,

אלא ממילא יחיה האדם כך בחי רעותא דליבא זו נמשכה מאליה וממילא ע"י קיום התורה והמצוות.

mas o homem vive naturalmente — assim, este nível do desejo do coração é atraído por si mesmo e naturalmente, por meio do cumprimento da Torá e das mitsvot.

18 וזהו אשר קדשנו במצותיו שע"י המצות נמשך קדושה עליונה מבחי' קדוש ומובדל דהיינו מה שאינו יכול להתלבש תוך עלמין הוא בחי'

E isto é [o significado de] “que nos santificou com Seus mandamentos”: por meio das mitsvot, uma santidade suprema é atraída do nível de “santo e separado” — isto é, aquilo que não pode revestir-se nos mundos, que é o nível de

רצון העליון כנ"ל לקדש אותו ג"כ שיומשך לנפש האדם גילוי הארה זו בנפשו להיות האהבה ורצון העליון שבנפש שהוא בחינת רעותא דליבא ואהבה רבה הנ"ל.

Vontade Suprema, como mencionado acima — para santificá-lo também: que a revelação dessa iluminação seja atraída à alma do homem, para dentro de sua alma, de modo que haja nela o amor e a Vontade Suprema, que são o nível do desejo do coração e do grande amor mencionados acima.

וזהו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים לאלקיכם שע"י המצות יהיה שורה בכם קדושה העליונה ממש להיות קדושה זו שוה לאלקיכם

E isto é [o significado de] “E cumprireis todos os Meus mandamentos e sereis santos para vosso D'us”: por meio das mitsvot, a própria santidade suprema repousará sobre vós, de modo que essa santidade seja igual à do vosso D'us.

(ועמ"ש בפ"י לשון קדושה ע"פ מקושש עצים בפ' שלח) וזהו ענין הברכה ברוך הוא המשכה להיות הוי' שמהווה כל הויות

(E veja o que está escrito sobre o significado do termo “santidade” no versículo “o que recolhia lenha”, na Parashat Shelach.) E este é o sentido da bênção: “Bendito” (baruch) significa uma atração para baixo, para que haja Havayá, que traz todas as existências à existência,

דהיינו שרש ומקור כל ההתהוות שיהיה בחי' אלקינו שיתאחד עמנו באחדות אחד למהוי אחד באחד ע"י אשר

isto é, a raiz e a fonte de toda a existência: que seja o nível de “nosso D'us”, que Ele Se una a nós numa única unidade, “para ser um com Um”, por meio de “Quem” (asher),

שהוא בחי' עונג העליון שמשם נמשך להיות קדשנו בקדושתו ממש ע"י מצות יו בקדש העליון שהוא למעלה מעלה מבחי' עלמין שמזה נמשך רעותא דליבא לנפש

que é o nível do deleite supremo, do qual se atrai para que “nos santificou” com a própria santidade de D'us, por meio de “Seus mandamentos” (mitsvotav — mitsvot-yud-vav), na santidade suprema (kodesh), muito acima do nível dos mundos; dela é atraído o desejo do coração para a alma.

ואזי נקרא נפש האדם עצמה בחינת אחר לגבי רעותא דליכא הנמשך לו שהוא בחי' קדם מקדמונו של עולם:

E então a própria alma do homem é chamada de nível de “atrás” em relação ao desejo do coração que é atraído para ela, o qual é o nível de “antes”, proveniente do Primordial do mundo.

19 קיצור. פי' אקב"ו [אשר קדשנו במצותיו וצונו] כי חיות כל העולמות הוא רק מבחי' מלכותו ית' אבל במהותו ועצמותו ית' לית מחשבה תפיסא וזהו ענין קדוש מובדל.

Resumo. O significado de “que nos santificou com Seus mandamentos e nos ordenou”: a força vital de todos os mundos provém somente do nível de Sua Malchut (soberania), bendito seja Ele; mas, quanto a Seu ser e essência, bendito seja Ele, “nenhum pensamento pode apreendê-Lo”. Este é o significado de “santo”: separado.

ועי' התומ"צ [התורה ומצות] נמשך מקדושה זו ממש כי הנה כתיב לכו לחמו בלחמי ופי' לחמי היינו דכמו שהאדם מקבל חיות מהלחם לפי ששרשו מבחינת מוצא פי ה' מוצא היינו מקור.

E, por meio da Torá e das mitsvot, há uma transmissão que provém desta própria santidade. Pois está escrito: “Vinde, comei do Meu pão”; e o significado de “Meu pão” é o seguinte: assim como o homem recebe força vital do pão porque sua raiz provém do nível de “o que sai (motzá) da boca de Havayá” — motzá significa fonte —

כן בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] הנק' כמראה אדם נמשך לבחינה זו חיות מבחי' רצון עליון הסוכ"ע והיינו עי' התורה ומצות שנתלבשו בעשייה שבהן ועל ידן נמשך רצון העליון וזהו ענין רעיתי פרנסתי ולחמי.

assim também, quanto ao nível da luz que preenche todos os mundos (memalê kol almin), chamado “como a aparência de um homem”: a força vital é transmitida a esse nível a partir do nível da Vontade Suprema, a luz que circunda todos os mundos (sovev kol almin); e isso ocorre por meio da Torá e das mitsvot, que se revestiram na ação, e nas quais e por meio das quais a Vontade Suprema é transmitida. Este é o significado de “Minha amada, Minha provedora” e “Meu pão”.

ומהמשכה זו נמשך ג"כ לנפש האדם בחינת רצון העליון לבא לבחינת וכלל מאדך אהבה רבה וזהו אק"ב [אשר קדשנו במצותיו] והייתם קדושים:

E, a partir dessa transmissão, o nível da Vontade Suprema também é transmitido à alma do homem, para que ela alcance o nível de “e com todo o teu poder”: ahavá rabá. Este é o significado de “que nos santificou com Seus mandamentos” e “Sereis santos”.

20 ד והנה קדושה זו מביאה לידי ענוה שהיא שפלות האדם בערך נפשו ונשמתו יען אשר אין חיות ושפע לנפשו ממקור ומוצא פי ה' אלא ע"י דברים שפלים גשמיים ממש

4. Ora, esta santidade conduz à humildade, que consiste na pequenez que a pessoa sente em relação à sua nefesh e à sua neshamá, pois não há força vital nem fluxo para sua alma provenientes da Fonte, “daquilo que sai da boca de Havayá”, senão por meio de coisas inferiores, efetivamente físicas,

כמו האתרוג וצמר הציצית וקלף התפילין וכה"ג [וכהאי גוונא] כל מצות מעשיות או ע"י הדבור בהם הוא ת"ת [תלמוד תורה] וכי וענוה זו מביאה לידי יראת חטא

como o etrog, a lâ dos tsitsit e o pergaminho dos tefilin, e, de modo semelhante, todas as mitsvot práticas; ou por meio da fala a respeito delas, que é o estudo da Torá, etc. E essa humildade conduz ao temor do pecado.

(בר"ח [בראשית חכמה] שער הענוה פ"א הביא דענוה איהי שכינתא עילאה. והנה פי' וענין שכינתא עילאה נתבאר בד"ה שיר השירים שהוא ענין הביטול דיחודא עילאה.

(Em Reishit Chochmá, Shaar HaAnavá [O Portal da Humildade], capítulo 1, ele cita que a humildade é a Shechiná superior (Presença Divina). Ora, o significado e o conceito da Shechiná superior foram explicados no discurso iniciado por “O Cântico dos Cânticos”: trata-se da autoanulação (bitul) da unidade superior (yichudá ilaá).

ועפ"ז [ועל פי זה] י"ל [יש לומר] פי' ענוה היינו שהוא מחזיק עצמו לאין ממש כמו שהוא קמ"י [קמיה] ית' דכולא קמ"י [קמיה] כלא חשיב ועמ"ש בד"ה קטנתי מכל החסדים. ועמ"ש בד"ה ארץ הרים ובקעות בענין חותם שוקע ביטול ענוה שלמעלה מהאבה.

E, com base nisso, pode-se dizer que humildade significa considerar-se verdadeiramente como nada, tal como se é diante d'Ele, bendito seja, pois “tudo diante d'Ele é considerado como nada”. E veja o que está escrito no discurso iniciado por “Tornei-me pequeno diante de todas as bondades”. E veja o que está escrito no discurso iniciado por “Uma terra de montanhas e vales”, a respeito do “selo côncavo”: a autoanulação da humildade, que está acima do amor.

ועפ"י [ועל פי זה] אי"ש [אתי שפיר] מ"ש בספרים בענין ענוה שהיא ביטול והכנעה להקב"ה דלכאורה אינו מובן וכי צריך לומר זה שהאדם בריה שפלה ואפלה יקטין א"ע [את עצמו] לגבי הבורא ית'.
 E, com base nisso, compreende-se o que está escrito nos livros a respeito da humildade — que ela é autoanulação e submissão ao Santo, bendito seja Ele. Pois, à primeira vista, isso não se entende: será preciso dizer que o homem, uma criatura inferior e obscura, deve fazer-se pequeno diante do Criador, bendito seja Ele?

אכן לפי הנ"ל אי"ש [אתי שפיר] דפי' וענין ענוה זו דשייך מהאדם לגבי הקב"ה היינו שלא יהיה תופס מקום כלל אלא כלא חשיב ממש. ועד"ז נאמר במשה והאיש משה ענו מאד כי במשה נאמר ונחנו מה ועיין בגמרא)

No entanto, à luz do que foi dito acima, compreende-se: o significado e o conceito dessa humildade que se aplica ao homem diante do Santo, bendito seja Ele, é que ele não ocupe lugar algum, mas seja considerado, de fato, como nada. E é nesse sentido que se diz de Moshe: “E o homem Moshe era muito humilde”, pois a respeito de Moshe foi dito: “E o que somos nós?” E veja no Talmud)

(ספ"ו דחולין דפי"ט א') גדול מה שנאמר במשה כוי שביטול דמשה היה למעלה מבחינת הביטול דואנכי עפר ואפר כי הוא מ"ה [שם מ"ה] ממש וזהו עניו מאד ועיין בפי' שלח (קס"ג סע"ב [סוף עמוד ב]).

(fim do capítulo 6 de Chullin, fólíio 89a): “Maior é o que foi dito a respeito de Moshe”, etc.: a autoanulação de Moshe estava acima do nível da autoanulação expressa por “E eu sou pó e cinzas”, pois ele era, de fato, mah (“o quê”); e isso é “muito humilde”. E veja na Parashá Shelach (163, fim do lado b).

והנה שכינתא עילאה היא בינה ולפי"ז [ולפי זה] וענוה מביאה לידי יראת חטא הוא בחי' חכמה שהיא יראה עילאה.

Ora, a Shechiná superior é Biná (entendimento); portanto, “e a humildade conduz ao temor do pecado” corresponde ao nível de Chochmá (sabedoria), que é o temor superior.

ורבי"ל [ורבי יהושע בן לוי] דס"ל [דסבירא ליה / דסבירא להו] ענוה גדולה מכולן י"ל [יש לומר] זהו כמ"ש בר"ח שם ועוד ימצא הענוה אפילו בכתר כו' והוא נקרא אין להיותו מחשיב עצמו לאין נגד המאציל עכ"ל [עד כאן לשונו].

E quanto a Rabi Yehoshua ben Levi, que sustenta que “a humildade é maior do que todas”: pode-se dizer que isso corresponde ao que está escrito ali em Reishit Chochmá: “Além disso, a humildade se encontra até mesmo em Kéter (a Coroa), etc., e este é chamado de Ayin (Nada), por considerar-se nada diante do Emanador.” Fim da citação.

21 ועמ"ש בביאור ע"פ מי מנה בענין אוכם הוא קדם כו' וזהו ענין ישת חשך סתרו.

E veja o que está escrito na explicação sobre o versículo “Quem contou”, a respeito de “negro (ukam) é kedem (anterior)”, etc.; este é também o sentido de “Ele fez da escuridão Seu esconderijo”.

ועמ"ש מענין ענוה סד"ה שוש אשיש כי הנה את זה לעומת זה עשה האלקים שכמו שבקדושה עשיית המצות הוא מעלה את האדם

E veja o que está escrito sobre a humildade, no final do maamar que começa com “Muito me alegrarei”. Pois “D'us fez isto corresponder àquilo”: assim como, na santidade, a prática das mitsvot eleva a pessoa

להמשיך חיים עליונים מבחי' רצון העליון כמ"כ [כמו כן] להיפך בעבירה כתיב ונכרתה הנפש ההיא מלפני אני ה' פי' אני ה' מה

para atrair vida sublime do nível da Vontade Suprema, assim também, inversamente, a respeito de uma transgressão está escrito: “Aquele alma será extirpada de diante de Mim; Eu sou Havayá.” O sentido de “Eu sou Havayá” é que Ele

שהוא מהווה כל היות להחיות כל העולמות וכל הנבראים ומלפני כלומר למעלה מבחי' ומדריגה זו שם מגיע הפגם והעונש של העבירה שהכרת תכרת בשרש כל השרשים וצריך להיות לאדם יראת חטא.

faz existir todas as existências, para dar vida a todos os mundos e a todos os seres criados; e “de diante de Mim” significa acima deste nível e grau: é ali que chegam a mácula e a punição da transgressão, de modo que “será completamente extirpada” na raiz de todas as raízes. Por isso, a pessoa deve ter temor do pecado.

פיי יראה מחמת החטא והחסרון והפגם שנעשה למעלה כ"כ [כל כך] וחטא הוא לשון חסרון ופגם שלשון חטא נופל אפילו על ביטול מ"ע [מצות עשה] ודקדוקי סופרים שעכ"פ [שעל כל פנים] יש חסרון ופגם. משא"כ עון הוא על ל"ת [לא תעשה] כו'.

Isto é, temor por causa do pecado, da falta e da mácula que são causados no Alto em tamanha medida. Chet (pecado) é um termo que significa falta e mácula; a palavra chet aplica-se até mesmo à omissão de um mandamento positivo e aos pormenores estabelecidos pelos Sábios, pois, de qualquer modo, há uma falta e uma mácula. Avon (iniquidade), em contrapartida, refere-se às proibições, etc.

22 והנה יראת חטא בבחינה זו באה אחר ענוה וקדושה דוקא דהיינו אחר שיתקדש בקדושה העליונה הבאה מלמעלה ע"י המצות ויבא למדרגת ענוה שיכיר שפלות נפשו

Ora, o temor ao pecado nesse sentido surge especificamente depois da humildade e da santidade — isto é, depois que a pessoa é santificada pela santidade suprema que vem do Alto por meio das mitsvot e alcança o nível da humildade, reconhecendo a baixeza de sua alma;

אזי יכיר וירגיש ג"כ בזה לעומת זה כמה גדול עונש החטא והפגם שמגיע למעלה ויהיה לו יראה גדולה מחמת החטא והפגם (ועמ"ש עוד בפ"י וענין יראת חטא בד"ה אלה מסעי).

então também reconhecerá e sentirá, por meio disso — “isto em oposição àquilo” — quão grande é o castigo pelo pecado e a mácula que chega ao Alto, e sentirá grande temor por causa do pecado e da mácula. (Veja também o que está escrito mais adiante sobre o significado e a natureza do temor ao pecado, no discurso que começa com “Estas são as jornadas”).

אך קדושה וענוה זו אינה באה אלא אחר מדרגות הפרישות שהוא להפריד הרע שבנפש הבהמית מקליפות נוגה וקדש את עצמך במותר לך

Mas esta santidade e humildade só surgem depois dos níveis de abstinência, que consistem em separar o mal que há na alma animal das kelipot (cascas) de nogá, e em “santificar-se naquilo que lhe é permitido”;

והוא בחינת תשובה תתאה כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] תשובה ומע"ט [ומעשים טובים] כו' שבלא תשובה תחלה אין המעשים טובים ומאירים מלשון את האור כי טוב כו'.

e este é o nível da teshuvá inferior, como disseram nossos Sábios, de abençoada memória: “teshuvá e boas ações” etc.; pois, sem teshuvá antes, as ações não são “boas” nem resplandecentes — conforme a expressão “a luz, que era boa” etc.

23 ועם כל הנ"ל יובן מ"ש וידבר משה אל ראשי המטות פי' מטות כענין מטה כלפי חסד

E, com tudo o que foi dito acima, compreender-se-á o que está escrito: “E Moshe falou aos chefes das tribos (matot)”. Matot está relacionado à expressão “Ele inclina (mateh) para a bondade”,

שהוא ענין להטות ולהפוך המדות שבנפש שיהי' [שיהיה] כלפי חסד ואהבת את ה' לדבקה בו והמטים ומהפכים הם בחינת הראשים

que consiste em inclinar e transformar os atributos emocionais (midot) da alma, para que se voltem à bondade e a “amarás Havayá”, “para apegar-se a Ele”. E aqueles que inclinam e transformam [esses atributos] são o nível dos “chefes”,

שהם בחינת רעותא דליבא שנמשך מבחינת משה הוא בחינת דעת עליון וקדש העליון שלמעלה מעלה מבחינת עלמין ובחי' משה הוא המנהיג

que são o nível do desejo do coração, que se estende do nível de Moshe, o nível de Daat superior e da santidade superior (kodesh), muito acima do nível dos mundos. E o nível de Moshe é o líder

(כי וידבר מלשון ידבר עמים תחתינו לשון הנהגה) וממשיך בחינה זו להיות רעותא דליבא (ועיין עוד מענין ראשים בפ' פנחס) (דרנ"ג ע"ב) ע"פ שאו שערם ראשיכם גם

(pois vayedaber, “e falou”, deriva da expressão “Ele subjuga (yadber) povos sob nós”, um termo de liderança), e ele faz com que esse nível desça para tornar-se o desejo do coração. (Veja também sobre o assunto dos “chefes” em Parshas Pinchas) (fólio 253b), a respeito do versículo “Erguei, ó portais, vossas cabeças”. Além disso,

כי משה הוא בחי' ונחנו מ"ה [מה] בחי' עניו מאד ולכן וידבר משה כו' ועמ"ש סד"ה משה ידבר וסד"ה מראיהם ומעשיהם:

pois Moshe é o nível de “E nós somos Mah”, o nível de “muito humilde”; por isso, “E Moshe falou...”. E veja o que está escrito no final do discurso que começa “Moshe falaria”, e no final do discurso que começa “Sua aparência e suas obras”.

24 קיצור. ענין קדושה מביאה לידי ענוה וענוה מביאה לידי יראת חטא. וענין וידבר משה אל ראשי המטות):

Resumo: O tema de “a santidade conduz à humildade, e a humildade conduz ao temor do pecado”; e o tema de “E Moshe falou aos chefes das tribos.”)

25 ה לאמר זה הדבר כו'. וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] שכל הנביאים נתנבאו בכה נוסף עליהם משה שנתנבא בזה כו'.

5. “Dizendo: Esta é a coisa”, etc. E nossos Sábios, de abençoada memória, disseram que todos os profetas profetizaram com “Assim” (koh); Moshe os superou, pois profetizou com “Esta” (zeh), etc.

והענין דכתיב נעשה אדם בצלמנו כדמותנו הוא בחינת ממכ"ע [ממלא כל עלמין] דכ"ף הדמיון כמו הדמות כו',

E o assunto é o seguinte: está escrito: “Façamos o homem à Nossa imagem, conforme a Nossa semelhança”. “Conforme a Nossa semelhança” é o nível da luz que preenche todos os mundos (memalê kol almin), pois o kaf de comparação [significa] “como a semelhança”, etc.;

משא"כ בצלמנו הוא בחי' גילוי עצמותו ית' ממש כביכול (ועיין מזה לקמן בד"ה אלה מסעי הנ"ל ובד"ה כי ביום הזה יכפר).

ao passo que “à Nossa imagem” é o nível da revelação da própria essência de D'us, bendito seja Ele, por assim dizer. (E veja sobre isso adiante, no discurso que começa com “Estas são as jornadas”, mencionado acima, e no discurso que começa com “Pois neste dia Ele expiará”).

והנה ע"י רעותא דליבא למעלה מבחינת כח הנפש נעשה ע"י אתערותא דלעילא גילוי בחינת עצמותו ית' למעלה מבחי' עלמין מה שאינו יכול להתלבש תוך עלמין וכמ"ש ואשים דברי בפ"ך דברי ממש.

Ora, por meio do desejo do coração, que está acima do nível do poder da alma, provoca-se assim um despertar do alto: uma revelação do nível de Sua essência, bendito seja Ele, acima do nível dos mundos, que não pode revestir-se dentro dos mundos. Como está escrito: “E pus Minhas palavras na tua boca” — Minhas próprias palavras.

26 והיינו לאמר זה הדבר כו' דהיינו באמירת כאו"א [כל אחד ואחד] פרשה שבתורה או נביאים וכתובים הלכות ואגדות יהיה זה הדבר עצמו שנאמר מאז ומקדם.

E isto é [o significado de] “Dizendo: Esta é a coisa”, etc.: isto é, quando cada pessoa disser uma seção da Torá, ou dos Profetas e dos Escritos, leis e agadot, será esta própria coisa que foi dita há muito tempo, desde outrora.

כמ"ש והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום כו' ודברת בם כו' שהדברים האלה עצמם

Como está escrito: “E estas palavras que Eu te ordeno hoje estarão”, etc., “e falarás delas”, etc.: estas próprias palavras

שאמר משה באותו יום יהיו אצלך ודברת בם עצמם לפי שע"י בחינת רעותא דליבא נמשך בחינה מה שלמעלה מבחינת עלמין ושם הוא למעלה מן הזמן

que Moshe disse naquele dia estarão contigo, e “falarás delas”, dessas próprias [palavras]. Pois, por meio do nível do desejo do coração, atrai-se um certo nível daquilo que está acima do nível dos mundos, e ali ele está acima do tempo.

(ועמ"ש ע"פ קול דודי הנה זה בא וסד"ה והגדת לבנך בענין בעבור זה וסד"ה בחדש השלישי כו' ביום הזה) ושם היה בחינת נבואתו של משה שהוא היה בחינת קדש העליון למעלה מבחינת עלמין

(E veja o que está escrito sobre o versículo “A voz do meu amado! Eis que ele vem”, e no final do discurso que começa com “E contarás a teu filho”, sobre o tema de “por causa disto”, e no final do discurso que começa com “No terceiro mês”, etc., “neste dia”.) E ali havia o nível da profecia de Moshe, pois ele era o nível da santidade suprema (kodesh), acima do nível dos mundos.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שהיה פרוש מן האשה משא"כ כל הנביאים כו' (ועי' מזה בפ' ויצא) (דקנ"ב ב') ו במק"מ [במקדש מלך] שם ובפ' בראשית (כ"ב א')

E por isso nossos Sábios, de abençoada memória, disseram que ele se separou de [sua] esposa, ao contrário do que ocorreu com todos os outros profetas, etc. (E veja a respeito disso na Parashá Vayetze) (fólio 152b), e no Mikdash Melech ali, e na Parashá Bereshit (22a);

וביאר הרמ"ז [הרב משה זכות] פ' ואתחנן (דר"ס סע"ב [סוף עמוד ב]) גבי רב לך כו' ועי' בפ' בלק (קפ"ז ב').

e o Ramaz explicou isso na Parashá Vaetchanan (fólio 260, final do lado b), a respeito de “Basta para ti”, etc. E veja a Parashá Balak (187b).

ומכ"ז [ומכל זה] יובן איך שנבואתו היה מבחינת שלמעלה מגדר זמן שבחי' הזמן אין לו יחס רק במדת מלכותו ית' בחי' כדמותנו בחינת עלמא דנוקבא כו'

E de tudo isso se compreenderá como a profecia dele provinha de um nível acima dos limites do tempo; pois o nível do tempo só tem relação com o atributo de Sua Malchut (soberania), bendito seja Ele — o nível de “à Nossa semelhança”, o nível do “mundo da Nukvá (o feminino)”, etc.,

דהיינו כשנעשית מקור לבי"ע ועיין בפי' ויחי (דרמ"ו סע"א [סוף עמוד א] וע"ב) ועמ"ש בד"ה יונתי בחגוי הסלע בפי' קומי לך רעיתי.

isto é, quando ela se torna a fonte para [os mundos de] Beriá (Criação), Yetsirá (Formação) e Assiá (Ação). E veja a Parashá Vayechi (fólio 246, final do lado a, e lado b), e veja o que está escrito no discurso que começa com “Minha pomba, nas fendas da rocha”, sobre o significado de “Levanta-te, minha amada”.

ומשם יובן בתוספת ביאור מש"כ [מה שכתוב] שע"י רעותא דליבא דייקא נמשך שיהיה עסק התורה בבחינת לאמר זה הדבר כו'.

E daí se compreenderá, com uma explicação adicional, o que foi escrito: que é precisamente por meio do desejo do coração que se faz com que o estudo da Torá seja da maneira de “Dizer: Esta é a coisa”, etc.

איש כי ידור נדר וגוי עד שידור בדבר הנדור. הענין כי הנה נדרים סייג לפרישות.

“Quando um homem fizer um voto”, etc.: “até que faça um voto por meio de algo que foi objeto de voto”. O assunto é o seguinte: “Os votos são uma cerca para a abstinência”.

27 והנה פרישות הוא להיות קדש א"ע [את עצמו] במותר לך וכדי להיות מדריגה זו נטועה וקבועה בלבו באמת לאמתו צריך לעשות עצות בנפשו כענין שנתבאר למעלה בענוה שמביאה לידי יראת חטא

Ora, abstinência consiste em [agir conforme] “Santifica-te naquilo que te é permitido”. E, para que esse nível se enraíze e se fixe em seu coração com absoluta verdade, ele deve conceber conselhos em sua alma, à maneira do que foi explicado acima a respeito da humildade, que conduz ao temor do pecado:

דהיינו שישפיל עצמו איך הדבר שרוצה לפרוש ממנו כגון הנודר מן הבשר כו' שהבשר וכיוצא בו הוא גבוה ממנו במעלה בשרשו ששרשו גבוה מאד נעלה מבחי' ומדרגות האדם

isto é, que se humilhe [considerando] como a coisa da qual deseja abster-se — por exemplo, quem faz um voto [de abster-se] de carne etc. — é superior a ele em posição, em sua raiz, pois sua raiz é muito elevada, acima do nível e das categorias do homem;

אלא שבשכירת הכלים נפלו למטה מטה מן האדם בדצ"ח [בדומם צומח חי] אבל מ"מ הרי יש לו יתרון ומעלה שמחיה את האדם והאדם צריך לו

só que, na Quebra dos Recipientes, elas caíram muito, muito abaixo do homem, para os reinos inanimado, vegetal e animal. Ainda assim, ela possui uma vantagem e superioridade, pois dá vida ao homem, e o homem necessita dela,

והמאכל א"צ [אין צריך / אינו צריך] להאדם ואי לזאת אינו ראוי להורידו כ"כ [כל כך] בגשמיות להיות נהנה ממנו למלאות תאוות גופו ולהיות בזוללי בשר וסובאי יין כ"א להרחיב דעתו לה',

enquanto o alimento não necessita do homem. Portanto, não é adequado rebaixá-lo tanto à materialidade, deleitando-se com ele para satisfazer os desejos do corpo e colocando-se entre "os glutões de carne e os que se empanturram de vinho", mas, antes, para ampliar a mente para D'us.

וכן דרך הנודרים לש"ש [לשם שמים] הוא מפני שרואים ירידתם מן הדבר שנודרים ממנו שהדבר ההוא גורם להם ירידה והטייה מאחרי ה' והיינו אחר שמורידים הדבר ההוא לגשמיות ממילא ממשיך ומוריד גם את הגוף האדם אחריו

E assim é o modo daqueles que fazem votos por amor ao Céu: eles percebem que a coisa da qual fazem voto provoca sua queda e os desvia de seguir D'us. Isto é, depois de rebaixarem essa coisa à materialidade, ela, por conseguinte, também atrai e rebaixa consigo o corpo do homem.

(ועמ"ש בד"ה בהעלותך את הנרות בענין ע"ה אסור לאכול בשר ואף דהכא מיירי בת"ח [בתלמיד חכם / בתלמידי חכמים]. מ"מ נהי דאינו אסור מ"מ שייך שירא שלא ירד ממדרגתו כו') אבל באמת צריך לראות בשרשו איך ששרשו גבוה מאד נעלה.

(E veja o que está escrito no discurso que começa com "Quando acenderes as lâmpadas", a respeito de "é proibido a um homem ignorante comer carne". Embora aqui se trate de um estudioso da Torá, ainda que não lhe seja proibido, é pertinente que tema vir a decair de seu nível etc.) Mas, na verdade, ele deve contemplar sua raiz, como ela é muito elevada e exaltada.

ועי"ז פירש ממנו. ולכן צריך הנודר לומר הרי זה כעולה וכקרנן שהן קודש ודבר הנדור ומופרש בשרשו הגבוה למעלה וכמ"ש

E, por meio disso, ele se afasta dela. Portanto, quem faz o voto deve dizer: "Isto é como um holocausto" e "como uma oferenda", que são sagrados — uma coisa que foi objeto de voto e separada em sua elevada raiz, no alto. E conforme está escrito:

כי יפליא לנדור לשון מופלא ומכוסה כאלו נודר בחיי המלך ששרשם הם חיים העליונים מבחינת סוכ"ע

“Quando alguém pronunciar (yafli) um voto”: um termo que denota algo maravilhoso (mufla) e oculto, como se fizesse um voto pela vida do Rei, cuja raiz é a vida suprema, do nível da luz que circunda todos os mundos (sovev kol almin).

(ועיין מענין נדר בזח"ב [בוהר חלק ב'] יתרו צ"א ב' משפטים קט"ו ב' פנחס דר"ה [דראש השנה] א' ב' ובפרדס ערך נדר ובמא"א [ובמאורי אור] אות נו"ן ס"ט רבות ויצא ר"פ ע' [עיינ])

(E veja, a respeito do tema do voto, Zohar II, Yisro, 91b; Mishpatim, 115b; Pinchas, fólíio 255a-b; e no Pardes, verbete Neder (voto); em Me'orei Or, letra Nun, 69; [Midrash] Rabbah, Vayetzai, início da seção 70;

כי תשא פמ"ג נשא פ"י [פרק י' / פרשה י'] ע"פ כי יפליא באיכה בפסוק ישבו לארץ ידמו ובבחי פ' יתרו ומשם נשתלשלו כל בחי אורות המקיפים שבעולמות עליונים

Ki Sisa, seção 43; Naso, seção 10, sobre o versículo “Quando ele pronunciar”; em Eichah, sobre o versículo “Sentam-se por terra, ficam em silêncio”; e em Bachya, Parshas Yisro.) E de lá descenderam, elo após elo, todos os níveis das luzes circundantes (oros makifim) nos mundos superiores,

וגם למטה באדם התחתון בבחינת הבל ודבור היוצא מהפה כידוע ליי"ח (ועמ"ש מזה בד"ה וארשתך לי).

e também abaixo, no homem inferior, no nível do sopro e da fala que saem da boca, como é sabido pelos versados na sabedoria oculta. (E veja o que está escrito sobre isso no discurso que começa “E Eu te desposarei para Mim”.)

וזהו דבר הנדור שמקדיש הקרבן ואמר ה"ז [הרי זה] עולה או שלמים להמשיך בפיו קדושה עליונה מבחי סוכ"ע מקור כל הקדושות וגם הנדרים שהן קונמות הן הקדש

E este é [o significado de] “uma coisa que é objeto de voto”: ele consagra a oferenda e diz: “Esta é uma oferenda queimada” ou “oferendas de paz”, para atrair, por meio de sua boca, santidade suprema do nível da luz que circunda todos os mundos, a fonte de todas as santidades. Também os votos que são konamot são hekdesch (propriedade consagrada),

כדאיתא בגמרא (וזהו כענין המבואר בד"ה כה תברכו בפ' נשא בפ"י ענין ויקרא האדם שמות כו' להעלותו עי"ז ולקדשן במקורן כו' ע"ש וכעין זה הוא ענין קונמות שמתפסו בדבר הנדור וקדוש ועי"ז ממשיך בו קדושה עד שהן הקדש.

como consta na Guemará. (E isto se assemelha ao assunto explicado no discurso que começa "Assim abençoareis", em Parshas Naso, sobre o significado de "E o homem deu nomes" etc. — elevá-los por meio disso e santificá-los em sua fonte etc.; veja lá. E semelhante a isso é o assunto dos konomot: ele o vincula a uma coisa que é objeto de voto e é sagrada e, por meio disso, atrai santidade para dentro dela, até que se tornem hekdesch.

והכח הזה בפה האדם הוא ממש כענין הנ"ל דויקרא האדם שמות כו' ועוד נ' לומר כי הכח הזה הוא מעין ודוגמא הכח דלאמר זה הדבר הנזכר לעיל. שנמשך מבחי' וידבר משה אל ראשי המטות כו'.

E este poder na boca do homem é, de fato, como o assunto mencionado acima de "E o homem deu nomes" etc. E parece que se pode dizer ainda que este poder é uma semelhança e um exemplo do poder de "Dizer: Esta é a coisa", mencionado acima, que é atraído do nível de "E Moshe falou aos cabeças das tribos" etc.

וזהו שייכות ענין וידבר משה כו' לאמר זה הדבר לפ' נדרים ולכן עכשיו שנתמעטו הלבבות צריך לומר בלי נדר וכמ"ש במ"א):

E esta é a conexão entre o assunto de "E Moshe falou" etc., "dizendo: Esta é a coisa", e a seção dos votos. Por isso, agora, quando os corações diminuíram, é preciso dizer "sem voto", como está escrito em outro lugar.)

LikuteiTorah.com
A PARASHÁ CHASSÍDICA

Sobre esta edição

Esta edição contém o texto hebraico e a tradução em português.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nossa tradução em português, feita a partir da nossa tradução inglesa do hebraico, sem as notas da Kehot: CC BY 4.0.

Esta edição como um todo: CC BY-NC 4.0. Pode ser copiada, impressa e compartilhada livremente, citando a Kehot Publication Society e likuteitorah.com; não pode ser vendida. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

A tradução para o português foi feita a partir da edição em inglês de likuteitorah.com com ajuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), com o hebraico ao lado para conferência; ainda não foi revisada por um editor humano. Confira com o hebraico tudo o que for importante.

O Rebe pediu que os maamarim da parashá da semana, a “Parashá chassídica”, sejam estudados durante essa semana, distribuídos pelos seus sete dias (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Por que estudá-la, e as brachot do Rebe: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Um projeto gratuito e sem fins comerciais; nada aqui é vendido. Sem afiliação com a Kehot, o Sefaria ou a Biblioteca de Lubavitch. © likuteitorah.com

De likuteitorah.com/pt/likutei-torah/matos/1/

DEDICADO EM HONRA DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

O pai do Rebe, Reb Levi Itzchak